

Södermanlands läns landsting

kultur.utbildning@dll.se

Beslut för
förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Dammsdals grundskola
i Vingåkers kommun

Tillsyn i Dammsdals grundskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Södermanlands läns landsting under Dammsdals grundskola besöktes av Skolinspektionen den 8 november 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Det saknas nationell statistik för skolan och uppföljningen av elevernas kunskaper görs endast utifrån respektive individ. Några övergripande sammanställningar av skolans måluppfyllelse har inte redovisats.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-05-16
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-05-16

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att huvudmannen i flera avseenden uppfyller författningarnas krav. Det finns emellertid områden som behöver förbättras. Dammsdals grundskola erbjuder eleverna en undervisning som utgår från varje enskild individ. Eleverna utreds inför utbildningen på skolan och studerar delvis utifrån grundskolans timplan. Det upprättas dock inte åtgärdsprogram med beslut om anpassad studiegång i enlighet med bestämmelserna. Av tillsynen framkommer vidare att skolan och huvudmannen inte följer upp elevernas måluppfyllelse på övergripande nivå i syfte att skapa underlag för att utveckla undervisningen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Södermanlands läns landsting att senast den 16 maj 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Södermanlands läns landsting inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå att elever har en anpassad studiegång. Beslut ska fattas för elever som har anpassad studiegång. Av beslutet ska det tydligt framgå vilka ämnen och vilken tid anpassningen av studiegång, avvikelserna från grundskolans timplan, omfattar.

2017-03-03

4 (8)

Dnr 43-2015:9474

Motivering till bedömning av brist

Av tillsynen framgår att skolan kartlägger och utreder elevers stödbehov inför placeringen på Dammsdals skola. Det sker således en utredning i enlighet med bestämmelserna och underlaget dokumenteras och kommuniceras med elevernas hemkommuner. Av tillsynen framgår att eleverna ska studera minst nio ämnen enligt skolans regler. Eleverna studerar i första hand matematik, engelska och svenska och ytterligare fem ämnen. Av tillsynen framgår således att flertalet elever inte följer grundskolans timplan fullt ut utan undervisningen anpassas för varje enskild elev. Det upprättas dock inte åtgärdsprogram med beslut om anpassad studiegång. Vidare tidsbegränsas inte elevernas anpassade studiegång och utvärderas inte i enlighet med bestämmelserna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Södermanlands läns landsting uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten och åtgärdsprogram. Det föreligger därför skäl att förelägga Södermanlands läns landsting att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Södermanlands läns landsting inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

2017-03-03

5 (8)

Dnr 43-2015:9474

- Rektor ska följa upp kunskapsresultat och dokumentera dessa. Inriktningen på skolenhetens kvalitetsarbete ska vara de nationella målen och krav som anges i styrdokumentet.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av kunskapsresultaten ska rektor vidta nödvändiga utvecklingsåtgärder.

Motivering till bedömning av brist

Av tillsynen framgår att rektor gör en sammanställning av verksamheten i dokument med namnet Redovisning av kvalitetsarbetet. Under avsnittet som benämns Elever ges en redovisning av elevernas närvaro och måluppfyllelse. I stycket beskrivs hur skolan har arbetat med att befrämja elevernas närvaro. Det saknas dock en sammanställning på enhetsnivå av hur väl eleverna har lyckats nå målen i de ämnen som studerats.

I kvalitetsarbetet finns flera olika utvecklingsområden såsom Elevernas delaktighet och motivation, Elevers närvaro, Planering av resurser och Pedagogik. Det saknas dock beskrivningar och sammanställningar av kunskapsresultat utifrån den undervisning som bedrivs. Detta innebär att det också saknas beskrivning av utvecklingsområden med anknytning till elevernas måluppfyllelse.

Motivering till föreläggande som ingripande

Södermanlands läns landstings verksamhet uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten med avseende på uppföljning av skolans måluppfyllelse. Därför föreligger skäl att förelägga Södermanlands läns landsting att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

2017-03-03

6 (8)

Dnr 43-2015:9474

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Beslutsfattare

Anders Kennberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Dammsdals grundskola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2017-03-03

8 (8)

Dnr 43-2015:9474

Fakta om Dammsdals grundskola

Dammsdals skola är förlagd till Vingåkers kommun och drivs av Södermanlands läns landsting. Dammsdals skola tar emot elever från ett stort antal kommuner. Skolan erbjuder boende och undervisning för elever med funktionshinder inom autismspektrat. Skolan omfattar grundskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola för ungdomar mellan 12–21 år. Vid tiden för tillsynen hade skolan 16 elever inom grundskolan. Skolan erbjuder också undervisning inom grundsärskola. Det saknades dock elever inom grundsärskolan vid den nu aktuella tillsynen.

Undervisningen bedrivs i åldersblandade grupper och utgår ifrån en arbetsplan som utarbetas tillsammans med elevens hemkommun. Eleverna studerar i första hand matematik, engelska och svenska samt ytterligare fem ämnen inom grundskolan. Minimum är nio ämnen. Avstämning och utvärdering utifrån kunskapskrav görs kontinuerligt av lärare i respektive ämne och kommuniceras till vårdnadshavare och handläggare i elevernas hemkommuner.

Landstinget i Södermanland har genom särskild reglering getts möjlighet att vara huvudman för obligatorisk särskola och gymnasial särskola. Skolan får dessutom anordna gymnasieutbildning efter överenskommelse med en kommun. Efter en särskild beredning i samband med 2010 års skollags införande har Dammsdals skola också rätt att bedriva grundskola.

I skolan finns 19 lärare med olika ämneskompetenser samt ett 15 elevassistenter.

Skolinspektionen har den 6 december 2016 tagit emot en anmälan som rör en före detta elev vid Dammsdals skola i Vingåkers kommun. I anmälan uppges bland annat att eleven under höstterminen 2016, på oklara grunder, skrivits ut från Dammsdals skola.

Vid Skolinspektionens kontakt med företrädare för Södermanlands läns landsting framkom bland annat följande. Landstinget bekräftar att den aktuella eleven under höstterminen 2016 har skrivits ut från Dammsdals skola i Vingåkers kommun. Det framgår vidare att elevens hemkommun har vidtagit erforderliga åtgärder avseende elevens rätt till utbildning och anmälaren har överklagat Södermanlands läns landstings beslut att skriva ut eleven från Dammsdals skola. Skolinspektionen har därför, i beslut den 24 januari 2017 (dnr 41-2016: 9509), avskrivit ärendet.